

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARIDA RAQAMLASHTIRISHNING MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI

Karimova Shexroza Madjitovna

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti katta o'qituvchisi

Annotasiya. Maqolada umumiy ovqatlanish korxonalarida raqamlashtirish muammolari tasvirlangan. Ushbu sohaning rivojlanishidagi asosiy tendentsiyalari tahlil qilinadi. Umumiy ovqatlanish korxonalari ishiga raqamli texnologiyalarni joriy etish uchun investisiyalarni jalb qilishning ahamiyati haqida xulosalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, raqamli iqtisodiyot, umumiy ovqatlanish, raqamli texnologiyalar.

Annotation. The article describes the problems of digitalization of the service sector. The main trends in the development of this industry are analyzed. The conclusion is made about the importance of attracting investments for the introduction of digital technologies in the work of public catering enterprises.

Keywords: digitalization, digital economy, public catering, digital technologies.

Zamonaviy dunyo ulkan tezlikda rivojlanmoqda. Global raqamlashtirish inson hayotining barcha sohalarini, shu jumladan umumiy ovqatlanish sohasini o'zgartiradi. Raqamlashtirish va mijozlarning talablarini oshirish korxonalarini tendentsiyalarga amal qilishga, yangi texnologiyalarni joriy etish va jarayonlar samaradorligini oshirish orqali ularning raqobatbardoshligini oshirishga undaydi. O'zbekiston Respublikasida umumiy ovqatlanish bozorini yanada kengaytirish uchun katta salohiyatga ega. Biroq, umumiy ovqatlanish sohasida raqamlashtirishni rivojlantirish yo'lida turgan muayyan muammolar mavjud.

Umumiy ovqatlanish oziq-ovqat sanoatining eng istiqbolli va jadal rivojlanayotgan sohalaridan biridir. Ushbu sohaning o'ziga xos xususiyati - barcha maqsadli auditoriyalarni ko'p tomonlama qamrab olishdir. Umumiy ovqatlanish bozorining o'sishining asosiy omillari quyidagilardir: uy xo'jaliklari daromadlarining o'sishi, oziq-ovqat madaniyatining o'zgarishi, assortimentni kengaytirish va yangi texnologik echimlarni joriy etishdir. Bugungi kunda ovqatlanish sohasini raqamlashtirish sanoatni rivojlantirishning eng istiqbolli yo'nalishi, raqobatbardoshlikning eng muhim omili va o'z-o'zini izolyasiya qilish sharoitida omon qolishning asosiy o'lchovidir.

Raqamlashtirish-korxonaning biznes jarayonlariga zamonaviy texnologiyalarni joriy etishdir. Umumiy ovqatlanish korxonalari ishiga raqamli echimlarning joriy etilishi

ularning mijozlar bilan o'zaro hamkorlik modelini o'zgartirmoqda. Masalan, ixcham o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish joylarini yaratish, onlayn-buyurtma va onlayn-bronlarni faol joriy etish, raqamli texnologiyalarga asoslangan yangi to'lov usullari va boshqa echimlardir. O'zbekistonda ovqatlanish sanoati barqaror va jadal rivojlanmoqda. Bu bozor tarkibida eng katta ulushini fastfud egallaydi. Sanoatni rivojlantirishning harakatlantiruvchi kuchi raqobatdir. Har yili umumiy ovqatlanish bozorida raqobat kuchayib bormoqda, chunki umumiy ovqatlanish ob'ektlari soni ortib bormoqda. Jahon ovqatlanish bozorining tovar aylanmasi hajmi o'sishda davom etmoqda.

Fastfud korxonalarini raqamli echimlarni birlashtirishdan manfaatdordir, ular uchun xizmat tezligi asosiy afzallik hisoblanadi.

NPD Group tadqiqotlariga ko'ra, fuqarolarning kafe, restoran va oshxonalarga sarflaydigan umumiy tarkibining 51% Fast-fud korxonalarini tomonidan egallangan. Ular sohani raqamlashtirishning haydovchilaridir: ular oziq-ovqat va qadoqlashni innovasion tushunchalarni, yangi texnologiyalar tufayli mijozlar tajribasini yaxshilash va xarajatlarni kamaytirish yo'llari topishga qiziqishadi.

Bugungi kunda umumiy ovqatlanish sohasidagi raqamli texnologiyalar faol qo'llanilmoqda. Kafe va restoranlar hududida bepul Wi-Fi zonalari paydo bo'lib, u erda shahar aholisi va mehmonlarini jalb qiladi.

Undan tashqari umumiy ovqatlanish korxonalarini ko'pi ovqat etkazib berish xizmatlaridan foydalanishimiz mumkin. Kafelardan kahvani tashqarika olib chiqishimiz mumkin. Ko'pgina umumiy ovqatlanish korxonalarining ijtimoiy tarmoqlarda o'z veb saytlari va sahifalari mavjud. Undan tashqari korxonalarda elektron va mobil to'lov imkoniyatlarga ega. Raqamlashtirish yangi mijozlarni jalb qiladi, shuning uchun korxonalar raqamli transformasiyaga sarmoya kiritadilar. Texnologiyalar doimo rivojlanmoqda, shuning uchun ovqatlanish korxonalarining maqsadi nafaqat texnologiyalarni qo'llash, balki ularni doimo yangilashdir.

Zamonaviy texnologik va ekspluatasion echimlar mijozga zarur xizmat ko'rsatish - buyurtma berilgan paytdan boshlab bir necha daqiqa ichida keng turdagi mahsulot va oziq-ovqat mahsulotlarini etkazib berish imkonini beradi.

Umumiy ovqatlanish sohasini raqamlashtirishni rivojlantirish uchun quyidagi "cheklovchi omillar" nomini olishimiz mumkin:

1. Sotilayotgan mahsulot sifatini baholashning murakkabligi va mijoz uchun uning parametrlashtirilishi.
2. Biznesning qiyinchiliklari yangi formatga moslashish.
3. Oziq-ovqat sanoati vakillarining naqd pul ishlash afzalligi.

4. Savdo munosabatlarining huquqiy jihati hisobga olinishi kerak bo'lgan juda ko'p qonunlardir.

5. IT platformasini shakllantirishda texnik qiyinchiliklar.

6. Katta sotuvchilardan tayyor echimlar etishmasligi.

7. Raqamli texnologiyalarni joriy etishning yuqori qiymati va murakkabligi.

Ushbu muammolar sanoatni raqamlashtirishni murakkablashtiradi.

Bugungi kunda raqamlashtirish va innovasiyalar ovqatlanish korxonalariga iqtisodiy inqirozdan saqlashga yordam beradi.

O'z-o'zini izolyasiyani salbiy ta'siriga qaramay, u bir afzalligi o'rniga global iqtisodiyotning raqamli komponent uchun qobiliyatlar bo'lishi mumkin. Bugungi kunda raqamli xizmatlar alohida ahamiyat kasb etdi. O'z-o'zini izolyasiya qilish sharoitida raqamli texnologiyalardan foydalanadigan korxonalar raqobatbardosh bo'lib bormoqda. Onlayn savdo va oziq-ovqat mahsulotlari va oziq-ovqat mahsulotlarini uyga etkazib berish ayniqsa dolzarb bo'lib qoldi. Cheklangan harakat onlayn-do'konlar qatoriga talabning oshishiga ta'sir qildi. Yangi holatlar yangi xizmatlarni keltirib chiqaradi: begonalar bilan o'zaro ta'sirlarni kamaytirish uchun xizmatlar kontaksiz etkazib berishni boshladi. Kurer buyurtmani eshik oldida taqdim etadi va siz bank kartasi yordamida onlayn tarzda to'lashingiz mumkin.

Umumiy ovqatlanish sohasida biznesni raqamlashtirish hozirda to'liq amalga emas, chunki u buyurtmalarni qayta ishlashga, tashkilotning boshqaruv tizimlari bilan integrasiyasiga, Internet va ijtimoiy axborot vositalarida marketing ma'lumotlarini tarqatishga ta'sir qiluvchi kichik texnik echimlarga asoslangan. Kelgusida raqamlashtirishning istiqbolli yo'nalishlari yanada murakkab echimlar, shu jumladan, mahsulotlar texnologiyasi internetiga, katta ma'lumotlar Analitikasiga, robototexnika, mobil to'lovlar va boshqa mobil texnologiyalarga asoslangan.

Raqamli texnologiyalar umumiy ovqatlanish korxonalarida ishlab chiqarish jarayonini tezlashtirish, xizmat ko'rsatish sifati va turlarini sezilarli darajada kengaytirish va operasion samaradorlikni oshirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hospitality Information Systems and E-Commerce. – New York: Pearson Education, 2016.
2. Information Technology in the Hospitality Industry. – London: Routledge, 2018.
3. Digital Transformation in the Hospitality Industry. – Springer, 2020.

4. Digitalization in Food Service Industry: Challenges and Opportunities // Journal of Foodservice Business Research, 2021.
5. The Impact of Technology on Restaurant Operations // International Journal of Hospitality Management, 2020.